

Handläggare
Felicia Nipstrand
Telefon: 08-50828857**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Dnr: 2019-11724 p. 9

Projektrapport- Buller från fasta installationer i förskolor 2019

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens rapport,
2. Överlämna förvaltningens rapport till stadsdelsnämnderna Bromma och Rinkeby-Kista samt till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) med kopia till övriga stadsdelsnämnder.

Anna Hadenius
FörvaltningschefMonika Gerdhem
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under våren 2019 fortsatt med tillsynsprojektet som påbörjades 2016 gällande buller från fasta installationer (ventilationsanläggningar, kylaggregat etc.) i förskolor. Projektet har denna gång genomförts i stadsdelarna Bromma och Rinkeby-Kista. Projektets syfte har varit att fokusera på den vanligast förekommande allvarliga anmärkningen i miljöförvaltningens riktade tillsyn av förskolor. Resultatet av projektet visar att 65 procent av de undersökta förskolorna hade mätresultat från 34 dBA och uppåt. Dessa kommer därmed att följas upp av förvaltningen.

Uppmätta bullernivåer mellan 31-33 dBA överskrider Folkhälso-myndighets allmänna råd om buller (FoHMFS 2014:13) men har inom projektet överlämnats till verksamhetsutövarnas egenkontroll att utreda och eventuellt åtgärda.

Projektet Buller från fasta installationer i förskolor 2019 visar att ett fortsatt arbete och fokus på detta är nödvändigt för att förskolebarn ska få en förbättrad inomhusmiljö. Följaktligen kommer projektet fortgå under kommande år för att inkludera samtliga stadsdelar.

Bakgrund

Miljöförvaltningens målsättning är att verka för en god inomhusmiljö i skolor och förskolor så att eleverna/barnen inte utsätts för hälsorisker eller hindras i sin utveckling och i sitt lärande. I arbetet stödjer sig miljöförvaltningen bland annat på Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13).

Buller från fasta installationer, framför allt från ventilationens olika delar, är den vanligaste anmärkningen som följs upp vid miljöförvaltningens hälsoskyddstillsyn av skolor och förskolor. Under 2017 och 2018 var 76 procent respektive 79 procent av uppföljningsärendena relaterade till buller. Projektet Buller från fasta installationer i förskolor upprepades år 2017 med anledning av att miljöförvaltningen såg ett behov av en extra tillsynsinsats efter projektets start år 2016. Med anledning av att förvaltningen även efter 2017 års projekt uppmätte en stor andel förhöjda ljudnivåer beslutade förvaltningen att samtliga stadsdelar, totalt 14 stycken, ska ingå i projekt Buller från fasta installationer i förskolor. Efter 2019 års projekt kvarstår fyra stadsdelar.

Lagstiftning och riktvärden

För bedömning av om olägenhet för människors hälsa föreligger avseende buller i skolor och förskolor tillämpas riktvärdena i Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) som är 30 dBA ekvivalent ljudnivå, 25 dBA vid tonalt ljud, 45 dBA för maximala ljud och individuella riktvärden för samtliga nio lågfrekventa tersband mellan 31,5 och 200 Hz.

Resultat och slutsatser

Bromma

I Bromma genomfördes inspektioner på totalt 33 skolor och förskolor. Av dessa fick 20 (61 procent) i ett eller flera rum ett mätresultat (≥ 34 dBA) som blir föremål för fortsatt utredning av miljöförvaltningen. Sex förskolor hade ljudnivåer som inte överskred riktvärdet på 30 dBA, sex förskolor hade uppmätta

ljudnivåer mellan 31-33 dBA och detta lämnas till verksamhetens egenkontroll att åtgärda. Sex förskolor fick mätresultat om 34-36 dBA, sex förskolor fick mätresultat om 37-39 dBA, fem förskolor fick mätresultat om 40-42 dBA, två förskolor fick mätresultat om 43-45 dBA och en förskola fick mätresultat om 46-48 dBA. Dessa förskolor kommer vara föremål för fortsatt utredning.

Rinkeby-Kista

I Rinkeby-Kista genomfördes inspektioner i 19 skolor/förskolor. Av dessa 19 fick 14 (74 procent) ett mätresultat (≥ 34 dBA) i ett eller flera rum som blir föremål för fortsatt utredning av miljöförvaltningen. Två förskolor hade ljudnivåer som inte överskred riktvärdet på 30 dBA, fem förskolor hade uppmätta ljudnivåer om 31-33 dBA och detta lämnas till verksamhetens egenkontroll att åtgärda. Fyra förskolor fick mätresultatet om 34-36 dBA, fem förskolor fick mätresultat om 37-39 dBA, två förskolor fick mätresultat om 40-42 dBA och en fick mätresultat om 46-48 dBA. Dessa kommer vara föremål för fortsatt utredning.

Förskolor med SISAB som fastighetsägare

12 (35 procent) av de totalt 34 kommunala och fristående förskolor som behöver följas upp hade SISAB som fastighetsägare. I dessa fall har informationen om utredningsbehovet riktats till en myndighetssamordnare på SISAB och samtliga ärenden har skickats till entreprenör för utredning och åtgärd. En av dessa förskolor har fått bullret åtgärdat.

Uppföljningsgrad mellan kommunala och fristående förskolor

I bullerprojektet var det inte någon större skillnad i uppföljningsgraden mellan de kommunala och fristående verksamheterna i Bromma och Rinkeby-Kista. Verksamheterna har liknande brister oavsett om de bedrivs i kommunal eller fristående regi.

Slutord

Miljöförvaltningens bedömning är att höga ljudnivåer huvudsakligen härstammar från ventilationsanläggningar inom förskoleverksamheten. Vanliga orsaker kan exempelvis vara trånga kanaler och för höga luftströmmar i kanalerna, kanaler med många tvära krökar, motorljud från fläkten eller ventilationsdon som inte är anpassade till luftmängden.

En av anledningarna till obalans i luftflöden kan vara att verksamheten forcerar luftflödena, vilket kan leda till högre bullernivåer. Många gånger när miljöförvaltningen granskar utförda åtgärder avseende buller har luftflödena injusterats till projekterade värden och på så sätt har verksamheten fått ner en stor del av de förhöjda ljudnivåerna. Skälet till att verksamheten forcerar luftflödena kan vara att det upplevs som att luften inte räcker till i lokalerna. För att förebygga detta kan verksamheterna inom sin egenkontroll upprätta personbelastningskartor där kvadratmeteryta och luftflöden framgår och utifrån det ange maxantalet personer som får vistas i rummet stadigvarande.

Anledningen till att åtgärder för att reducera bullret inte utförs fortare är att det i vissa fall kan krävas omfattande ingrepp eller åtgärder på ventilationssystem i förskolor för att reducera bullernivåerna i rimlig omfattning. Många förskolor har eftersatt underhåll och en bristande egenkontroll. Verksamhetsutövarens och fastighetsägarens budget täcker inte alltid kostnaderna för att vidta de åtgärder som krävs.

I Stockholm stads budget 2019 lyfts *En sund inomhusmiljö* fram. Projektet visar att ett stort fortsatt arbete är nödvändigt för att förskolebarn ska ha en sund inomhusmiljö.

Miljöförvaltningen bedömer att fortsatt tillsyn inom området är viktig och nödvändig. Förvaltningen ser även ett behov av informationsinsatser och ett utökat samarbete med berörda parter för att förbättra verksamheternas egenkontroll och kunskap om regelverket.

Slut

Bilagor

1. Projektrapport, Buller från fasta installationer i förskolor 2019
2. Förskolorna som ingick i projektet